Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Juanita Larralde Ibarrola

Arantza, Nafarroa (1956)

Aurkibidea

Biografia

Zintak

ARN-029

- **Proiektua**: Euskararen biziberritzea Bortzirietan 1970-1990
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Larretxea Agirre, Ainhoa

- **Data**: 2023-01-23
- **Iraupena**: 43 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Larretxea Agirre, Ainhoa

Pasarteak

1. Juanitaren aurkezpena

- **Erref**: ARN-029/001
- **Iraupena**: 0:00:48. **Hasi**: 00:00:00. **Bukatu**: 00:00:48
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Arantzakoa da Juanita eta 66 urte ditu elkarrizketa egin zaionean. Irakaslea izan zen eta 19 urterekin ikastolan hasi zen lanean. Ikastola eta eskola fusionatu zirelarik, Arantzako eskolan segitu zuen irakasle Haur Hezkuntzan.

2. Arantzako ikastolaren sorrera

- **Erref**: ARN-029/002
- **Iraupena**: 0:01:55. **Hasi**: 00:00:48. **Bukatu**: 00:02:43
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
70eko hamarkadan, Iruñeko San Fermin ikastolan aritu zen lanean, bertako irakasleen haurrak zaintzen. Gauetan ikasi egiten zuen; idazkari izateko prestatzen ari zen. Garai hartan, Arantzako apezak herrian bertan ikastola martxan paratzeko asmoa zegoela aipatu eta bertan lan egitea proposatu zion Juanitari. Herrian arazoa zuten irakasle euskalduna harrapatzeko eta erdalduna izaten zen. Hori zela eta, haur aunitzek ez zuten eskolarat joan nahi izaten. Juanitak hori ikusita, proposamena onartu zuen. Hala, 1978an, Arantzako ikastola sortu zen.

3. Bortzirietako ikastolak

- **Erref**: ARN-029/003
- **Iraupena**: 0:01:22. **Hasi**: 00:02:43. **Bukatu**: 00:04:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Bortzirietako lehenbiziko ikastolak Beran eta Lesakan egin ziren; Haur

Hezkuntzatik hasi ziren. Gero Arantzakoa sortu zen, eta ondotik Igantzi eta Etxalarkoa; herri horietako apezek lan handia egin zuten ikastolaren sorreran. Ikastola guziek elkarrekin egin beharreko lanak prestatzen zituzten.

4. Bortzirietako ikastolen koordinazioa

- **Erref**: ARN-029/005
- **Iraupena**: 0:01:12. **Hasi**: 00:04:17. **Bukatu**: 00:05:29
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Bortzirietako ikastolen artean, elkar laguntzen zuten klaseak prestatzeko. Lesakako Kontxi Errok eta Berako Itxaro Aranibarrek Hondarribiko ikastolan lan egiten zutenez, esperientzia zuten, eta klaseak prestatzen laguntzen zieten. Bortzirietako ikastoletako irakasleek ez zuten ez esperientzia, ez magisteritza ikasketarik, euskaraz zekitelako hasi ziren irakasle lanetan. Gerora, euskara titulua atera eta Bergarako UNEDen bidez magisteritza ikasi zuen Juanitak.

5. Arantzan irakasle euskaldunak beharrezkoak

- **Erref**: ARN-029/006
- **Iraupena**: 0:01:51. **Hasi**: 00:05:29. **Bukatu**: 00:07:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Herriaren nortasuna
- Euskara » Euskararen egoera
- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Garai hartan, Arantzako giroa euskalduna zen eta denak euskaraz solastatzen ziren. Eskola erdaraz zen eta haur aunitzek arazoak izaten zituzten hizkuntzarekin. Horregatik sortu zuten ikastola, eta sistema publikoan ere D eredua sortzearen alde lan egin zuten. Arantzara joandako irakasle erdaldunetako batzuk arazoaz ohartuta, gauez euskara klaseak hartzen hasi ziren; Juanitak ematen zizkien klaseak. Mediku eta erizain batzuekin ere gauza bera gertatu zen.

6. Arantzako ikastolako sustatzaileak

- **Erref**: ARN-029/007
- **Iraupena**: 0:00:46. **Hasi**: 00:07:20. **Bukatu**: 00:08:06
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Arantzako apezak bulkatu zuen Arantzako ikastolaren sorrera. Nafarroako Gobernuko Urmenetak ere lagundu zuen materiala lortzen (mahaiak, aulkiak...).

7. Ikastolako haur kopurua eta egoitza

- **Erref**: ARN-029/008
- **Iraupena**: 0:00:40. **Hasi**: 00:08:06. **Bukatu**: 00:08:46
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
3, 4 eta 5 urteko haurrak joaten ziren ikastolara. 38 haurreko talde bat izan zuen behin Juanitak; garai hartan ez ziren bi talde sortzen ahal, eta ahal zutena egiten zuten. Pelle Ttikin ematen zituzten klaseak.

8. Klaseetako materiala

- **Erref**: ARN-029/009
- **Iraupena**: 0:02:44. **Hasi**: 00:08:46. **Bukatu**: 00:11:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Lehenbiziko klaseetan, elkarbizitza lantzen zuten aunitz; haientzat garrantzitsua zen eskolarekin zuten lehen kontaktua euskaraz izatea. Klaseetarako erabiltzen zituzten fitxak irakasleek egiten zituzten; kalkoen bidez lehenbizi, txantiloi gisako batzuekin ondoren eta Arantzako herriko etxeko fotokopiagailuaren bidez geroago. Eskoletan erabiltzen zuten bertzelako materiala aipatzen du Juanitak

9. Ikastolaren finantzaketa

- **Erref**: ARN-029/010
- **Iraupena**: 0:01:05. **Hasi**: 00:11:30. **Bukatu**: 00:12:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Ikastola finantzatzeko, Nafarroako Gobernuak diru pixka bat ematen zuen eta gurasoek ere zerbait ordaintzen zuten. Bertzetik, kantaldiak antolatzen zituzten elizan (Urko, Xabier Lete...) eta hortik ere dirua lortzen zuten.

10. Ikastolen arteko elkarlana

- **Erref**: ARN-029/011

- **Iraupena**: 0:00:29. **Hasi**: 00:12:35. **Bukatu**: 00:13:04
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Bortzirietako ikastolak hamabortz egunetik behin elkartzen ziren; harreman ona zuten eta elkarlanean aritzen ziren.

11. Herriko guraso batzuekin ika-mika

- **Erref**: ARN-029/012
- **Iraupena**: 0:01:52. **Hasi**: 00:13:04. **Bukatu**: 00:14:56
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Arantzako ikastola eta eskolaren artean, ez zegoen arazorik. Baina herriko batzuek beren seme-alabak gaztelaniaz ikastea nahi zutenez, ika-mika batzuk egon ziren. Elebitasunari buruz informatzeko Xabier Mendiguren eraman zuten herrirat.

12. D ereduaren sorrera Arantzan

- **Erref**: ARN-029/013
- **Iraupena**: 0:01:48. **Hasi**: 00:14:56. **Bukatu**: 00:16:44
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Ikastolako bigarren edo hirugarren urtean, Juanita eskolan laguntzen hasi zen eguerdietan: matematika eta irakurketa pixka bat eman zien bertako haurrei. Handik gutira, Arantzako eskolako irakasleak euskaraz ikasten hasi ziren, eta horrek eragina izan zuen ikasleengan. Hala, poliki-poliki, D eredua sortu zen Arantzan.

13. Haurrak 14 urte arte Arantzan

- **Erref**: ARN-029/014
- **Iraupena**: 0:02:01. **Hasi**: 00:16:44. **Bukatu**: 00:18:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Eskolako irakasleak udalak izendatzen zituen, eta garai hartako udalak irakasle erdaldunak nahi izaten zituen; horrekin gatazkak izan zituzten. Bestalde, 14 urte arte Arantzako haurrek herrian ikastea lortu zuten, Berara joan behar izan gabe DBHko 1. eta 2. mailak egitera.

14. Guraso batzuen zalantzak euskaraz ikasteari buruz

- **Erref**: ARN-029/015
- **Iraupena**: 0:00:37. **Hasi**: 00:18:45. **Bukatu**: 00:19:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Euskaraz ikastearen kontra zeuden guraso batzuen kasuan, beraiek gaztelaniaz ez zekitelako izaten zen. Arazoak izaten zituzten medikuarengana joaten zirelarik medikuak euskaraz ez zekielako eta beraiek gaztelaniaz ez zekitelako, eta ez zuten beren seme-alabek arazo hori izaterik nahi. Beraz, nahiago zuten haiek gaztelaniaz ikastea.

15. Arantzako herri mugimendua

- **Erref**: ARN-029/016
- **Iraupena**: 0:01:55. **Hasi**: 00:19:22. **Bukatu**: 00:21:17
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Antzerkia
- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Arantzako ikastolaren sorrerarekin batera, Olentzeroren ospakizuna abiatu zuten herrian. Antzerkiak ere egiten zituzten. Ekaitza elkarteaz solastatzen da Juanita, kultura eta kirolari lotutako elkarteaz, garai hartan sortutakoa. Denak elkarlanean aritzen ziren eta besta egun bat antolatzen zuten ikastolarentzako dirua lortzeko.

16. Antzerkia

- **Erref**: ARN-029/020
- **Iraupena**: 0:00:53. **Hasi**: 00:22:54. **Bukatu**: 00:23:47
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Antzerkia

Laburpena:
Ikastola sortu baino lehen ere, antzerkia egiten zen Arantzan, baina gaztelaniaz egiten zen. Gero, Ekaitza taldea sortu zelarik, bertako jendea

euskarazko antzerkia egiten hasi zen. Ikastola eta eskolan ere egiten zen, euskaraz. Apezaren etxean antolatzen zituzten emanaldiak.

17. Irakasleak euskalduntzen

- **Erref**: ARN-029/022
- **Iraupena**: 0:01:05. **Hasi**: 00:25:05. **Bukatu**: 00:26:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak

Laburpena:
Arantzara joandako irakasle erdaldunek euskararekiko jarrera ona izan zuten eta hizkuntza ikasi beharra sentitu zuten segituan.

18. Eskola eta ikastolaren elkartzeaz

- **Erref**: ARN-029/023
- **Iraupena**: 0:00:40. **Hasi**: 00:26:10. **Bukatu**: 00:26:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
1988. urte inguruan fusionatu ziren ikastola eta eskola. Eskola euskaldundu zelarik, ikastolakoek garbi ikusi zuten ez zuela zentzurik bakoitzak bere bidea egitea, eta elkartu egin ziren.

19. Arantzako baserrietara euskara ikastera

- **Erref**: ARN-029/026
- **Iraupena**: 0:01:31. **Hasi**: 00:28:36. **Bukatu**: 00:30:07
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalduntzea eta alfabetatzea

Laburpena:
Euskara ikasten ari zen jendea Arantzako baserrietara joaten zen hizkuntza ikastera; Juanitaren etxera ere joaten ziren.

20. Herritar batzuen mesfidantza

- **Erref**: ARN-029/027
- **Iraupena**: 0:01:26. **Hasi**: 00:30:07. **Bukatu**: 00:31:33
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Herriaren nortasuna

Laburpena:
Arantzan euskararen aldeko mugimenduek (ikastolak, mediku eta irakasleen euskalduntzeak, baserrietara euskara ikastera joateak...) errezelo gisakoa sortu zuen herritar batzuen artean.

21. Tentsioak lasaitzeaz

- **Erref**: ARN-029/028
- **Iraupena**: 0:01:05. **Hasi**: 00:31:33. **Bukatu**: 00:32:38
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Errezelo eta tentsio horiek ikastola eta eskola fusionatu zirelarik lasaitu ziren. Ikastolan egiten ziren dinamikak (kanpaldiak, antzerkiak...) eskolan egiten segitu zuten.

22. Baserri vs herriko haurrak, berdintasunaren alde lanean

- **Erref**: ARN-029/030
- **Iraupena**: 0:02:46. **Hasi**: 00:33:18. **Bukatu**: 00:36:04
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Juanitak beti maite izan du euskara. Haurrek eskolan euskararen aferarekin nola sufritzen zuten ikustean, horrek euskararen alde lan egitera animatu zuen. Desberdintasun handia zegoen baserriko eta herriko haurren artean, eta Juanitak desberdintasun hori murrizteko egin zuen lan.

23. Bidea egiteke

- **Erref**: ARN-029/031
- **Iraupena**: 0:01:54. **Hasi**: 00:36:04. **Bukatu**: 00:37:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Egindako lanaren zailtasunez solastatzen da Juanita; bidea egiteke zegoen. Herriko gazteen babesa ere izan zuten.

24. Patxi San Juan irakasleaz

- **Erref**: ARN-029/032
- **Iraupena**: 0:02:34. **Hasi**: 00:37:58. **Bukatu**: 00:40:32
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Euskara » Euskalduntzea eta alfabetatzea

Laburpena:
Patxi San Juan irakasleaz solastatzen da Juanita. Arantzako eskolarat joandako Tuterako irakasle erdalduna izan zen, herrian bertan euskaraz ikasi zuena.

25. Arantzako bertze irakasle batzuk

- **Erref**: ARN-029/033
- **Iraupena**: 0:00:39. **Hasi**: 00:40:32. **Bukatu**: 00:41:11
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak

Laburpena:
Patxi San Juan irakaslearen ondotik, bertze irakasle batzuk egon ziren. Horiek aipatzen ditu Juanitak.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-04

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com